

Friður á jørð

AFTUR eitt ár fer nú aftur um bak, og vit leita inn í eitt nýtt ártíggju - fram ímóti eini nýggjari öld - ár 2000.

JÓLAHÁTÍÐIN er gleðishátíð. Hon ber boð um frið á jørð, hon ber boð um næstrakærleika, um tolssemi, um rættvísi, um fólkaraði og so mangt mangt annað.

Øll vita vit, at jólini verða hildin fyrri at minnst dagin, tá Jesusbarnið varð føtt. Og hevur henda so stóra hending fyrri okkara part av heiminum eisini fingið menniskju at hugsa um tey tydingarmestu og virðismiklastu tingini í lívinum. Og so mong vit eru og so fjølbroytt vit eru hava vit hvør í sær funnið júst okkara hjartamál at hugsa um, verja og útbreidda.

TAÐ eru tey, sum brúka evangelið til at boða frelsu. Tað eru tey, sum brúka tað til at minna á tað góða í okkum menniskjum, og tað eru tey, sum brúka hesa halga bók til at minna á ta ónda, sum býr í okkum.

SAMANUMTIKIÐ stendur jóla-evangelið sum ein karmur um framtíð menniskjans. Tað boðar frá, at vit hava eina framtíð, um vit bara duga og vilja verja og varðveita tað, sum Skaparin okkum gav.

Gleðin um jólaevangelið og Jesusbarnið eigur at fáa okkum at hugsa um, hvat vit eru í ferð við at gera við jørðina. Dálking av umhvørvinum er eitt so álvarsligt mál, at tað eigur at verða tengt saman við tí, sum flestu av okkum seta hægst, nevniliga okkara kristnu trúgv. Trúgvin eigur at lata upp eygu og oyru okkara og vekja okkum við dagsins tydingarmesta boðskapi: ein rein og ódálk jørð.

VIT hava ikki loyvi at vera so stuttskygd, at vit bara lata standa til og hugsa, at tað man nokk fara at ganga kortini. Tað er ábyrgd okkara

at forða fyrri, at ein heimsumfatandi dálking fer at taka grundarlagið undan framhaldandi lívi á hesum knøtti. Vit hava bert fingið jørðina til láns frá okkara eftirkomarum. Lámsgjaldið er ábyrgd okkara.

TAÐ vilja altíð vera tey, eisini í Føroyum, sum vilja undirmeta álvaran í dálkingarhótanini. Vinstrahall og kommunistar eru bara úti eftir kapitalistunum, úti eftir at koma tí fría initiativinum og tí fría fyrirtaksseminum til lívs. Hetta hoyra vit aftur og aftur, men hesum mugu vit ikki trúgva, tí slíkt er einki minni enn neyðtøka av øllum tí, sum enn nærir her á jørð.

VIT ØLL - eisini føroyingar - eiga at taka lógvatak saman við øllum teimum, sum geva dálkingar-vandanum ans. Vit eiga at lurta eftir teimum gløggum og óspiltu heilum, sum duga at ímynda sær, hvat ein dálkard jørð hevur at bjóða okkara eftirkomarum.

EITT annað, sum henda gleðishátíð eigur at fáa okkum at hugsa um, eru tær ymsu mannalagnurnar kring knøttin. Vit eiga at stuðla teimum mongu felagsskapum, stovnum, einstaklingum o.ø., sum hava halgað lívið til at bota um korini hjá sjúkum, fátækum og kúgaðum.

VIT eiga eisini at fegnast um tær jólaklokkur, sum ringja fyrri størri rættvísi og fólkaraði á jørð. Vit eiga at fegnast um tær hendingar, sum nú fara fram í Eystureuropa. Vit gleðast saman við teimum mongu, sum hava verið kúgað undir einum totaliterum stýri, og sum nú siggja ljós fyrri framan.

MEN vit eiga so heldur ikki at gera stjórnarvættis og halda, at bara vit hoyra til ta røttu trúna, so kunnu vit liva og láta sum okkum lystir. Okkara egna fólkaraði er eisini í menning. Vit hava enn ikki rokkið á mál, hóast vit halda okkum vera bæði siviliserað, mentað og upplýst. Okkara stýrisskipan og okkara viðferð av bæði næstanum og umhvørvinum

bendur ikki á, at vit í nóg stóran mun liva upp til kristnu trúgv okkara.

VIT ERU so langt frá Guds bestu børn, hóast vit breggja okkum av, at okkara samfelagsskipan er tann einasta rætta og vísa til broytingarnar í Eystureuropa, har diktatorini mugu dvina fyrri okkara fólkaraðisligu skipan.

TAÐ er rætt og gott at fegnast um tær kollveltandi broytingar, sum fara fram í Eystureuropa, men tað er eisini hyklari, tá vit í sama viðfangi kenna okkum sjálværættis og halda, at okkara samfelagsskipan er fullkomin og tann einasta rætta. Tí hvussu ber tað til, at vit, um somu tíð, sum vit fegnast um avtøkuna av diktatorinum eystanfyrri, ikki himprast við at stuðla onnur diktatur, tí tey tæna júst okkara áhugamálum.!

HVUSSU leingi hava sokallað siviliserað og upplýst lond í vesturheiminum ikki stuðlað einaraðissharrum, tá valdsharrar okkara hildu at tað gagnaði teimum! Hvussu leingi hevur t.d. USA ikki stuðlað monnum sum Somoza, Pinochet Marcos, Papa Doc, Duarte, Christiani og øðrum, sum hava kúgað og trælkað fólk síni!

TÚ spyr teg sjálv, um nakað rættvísi finst her hjá okkum, tá vit gera okkum sek í slíkum duplilmorali!

VIT fegnast um tað stóra arbeiði, sum kirkjan ger fyrri at boða evangelið í diktaturlondum og harvið eggja fólkunum til at innføra demokratíið. Her verður serliga hugsað um londini í Eystureuropa og Kina. Men um somu tíð, so illneitast ávisir flokkar og ávis bløð fyrri vestan inn á tær kirkjur og tey kirkjufólk, sum royna at stríðast ímóti einaretisstýrum í øðrum parti av heiminum, stýrum, sum siga seg vera verja móti ú ónda og kommunismu.

DØMI um hetta eru lond í Mið og -suðuramerika og Afrika. Hvat hava

sokallaðir verjar av demokratiinum ikki brúkt tíð og orku til at niðurgera arbeiði hjá kirkjunum í eitt nú Namibia! Hesar kirkjur, sum júst á sama hátt sum kirkjurnar í eysturlondum hava barst fyrri fólkaraði og mannarættindum! Og taka vit arbeiði hjá kirkjunum og prestunum í londum sum Brasilia, El Salvador, Chile, Paraguay og øðrum londum har, hvat hava so ikki sokallaðu forsprákararnir av demokratiinum í vesturheiminum gjørt fyrri at forða teimum í hesum arbeiði!

VÍST eiga vit øll at frøðast um gongdina í londunum í Eystureuropa, men hetta má so sanniliga eisini fáa okkum til at taka í egnan barm. Í fyrsta lagi eiga vit at stríðast ímóti órættvísi og kúgan í okkara egna parti av heiminum og vit eiga ikki at gloyma, at eisini hjá okkum er langt á mál at røkka bara nøkrum av teimum setningum, sum vit finna í jóla-evangelinum og kristnu trúgv okkara annars.

FRIDUR Á JØRÐ er ein grundar-teinurin undir øllum, skulu vit í framtíðini tosa um ein siviliseraðan, mentaðan og upplýstan heim. Vit eiga til jólahátíðina at fegnast um tey úrslit, sum rokkin eru undir av-ápnadarsamráðingunum millum størveldini.

HESI framstíg eru kanska nakað av tí besta, sum er hent í okkara tíð. Hava vit ruddað slóð fyrri veruligum friði á jørð, tá kunnu vit brúka alla okkara kreftir til at fáa bilbukt við fátækraðominum og sjúkunum, vit kunnu av álvara fara at geva menn-ingarlondunum eina hjálpanði hond. Hetta og mangt annað eiga vit at hava í huganum í hesum døgum vit fegnast um jólaevangelið. Gleðin eigur ikki at fáa okkum at gloyma teir óhugnaligu veruleikar, sum finnst á hesum knøtti, men eigur at birta upp undir tær kreftir í okkum, sum veruliga vilja útíttina órðini í kristindóminum í verki.

Jamu

Útvarps- og sjónvarps-ummæli

Malan Simonsen
skrivur



Útvarp og sjónvarp eiga eftir minum tykki m.a. at geva okkum tilfar, so vit eru væl fyrireikað, tá ið stóða skal takast. Sv-sendingin *Europa og vit* - Føroyar og EF, sum Tróndur Djurhuus hevur lagt

tíð rættis, er merkt av kun-leika og eldhugi, sum gera framsetingina greiða og hug-takandi. Endin, at talan um at vera sjálvstøðug tjóð er bara rimilig um «sjálvstøðug-ur» merkir at vera heftur at

øðrum, býður til kjak. Skulu vit vera norðurlandskt EFTA-EF-bundin, Danmark/EF-bundin ella hvørki, sjálvstøðug? Hartil vóru sending-arnar so stak væl upptiknar og væl úr hondum greiddar. Tróndur, Hans Petur, Ed-ward og Per vistu enn eina ferð framúr góðu kynstur sini at gera goðar sendingar - vit sá tað eisini í sendingini um Antigone herfyri. Nu fingi vit av sonnum nakað at taka støðu ut frá.

Leygarkveld eru áhuga-verd og eldhugað prát millum Hans Holm og Sonna Smith um søgu, mál og mentan í oyggjalondum í Asíu. Seinast skifti teir heldur nøgv úr landi í land til, at ringt var at fylgja við - har hevði ein mynd styðjað væl, og tað tókstist sum sotu teir við atlas framan fyrri sær. Funnist verður ofta at mál-

burðinum í hesi sending - hann átti helst at verið betri, men hatta er vanligt talumál.

Tiðindasendingarnar bera ofta dām av, at mikrofónin verður hildin fyrri politikarar, stjórar o.t. Men tað bar av tað kvøldið, UF-tíðindini börust um, at SEV vil sleppa at seta el-prisin upp, nú vit hava verið so røsk at spara streym. Ikki fyrr enn dagin eftir varð SEV kravt eftir eini frágreiðing - og tað var SvF, sum fór ut at taka upp. Tiðindamaður UF's kundi sum einki fingið um ikki annað eitt telefonprát við SEV - ella sagt okkum um teir hevdu roynt at fáa eitt. Har vóru vit hildin fyrri tað turra spott, og rokniameistarinn hjá SEV kundi ikki koma við betri frágreiðing enn, at tað er «forkert at siga, at vit hava biðið fólk spara fyrri siðan at seta prisirnar upp. Tað

hevur havt minimalan tydn-ing!» So vita vit, at tað hevur ongan tydnung um vit spara, vit skulu gjalda meira, ið hvussu er.

Henda mánaðin borðreidda bæði vörpini við so nøgvum fyrri børnunum, at einki undur er í, at tey mugu klára seg sjálv restina av árinum. Og gott er kanska. Triggjar ferðir «fyrr í tíðini», tær brots-mannasøgur og eina ør-grynnu av vættum. Dólgarnir skara framur, har er ikki ein vættur! Og har var ávisur broddur í. Hugskotið var fint, landinum vantar pening, dólgarnir fara í teir ríku bankarnar eftir peningi at geva landinum - men tey flestu, sum vóru aftur at dólgunum, drogu leikin niður og køvdu næstan skemtið. Kortini eydnaðist at enda aftur á rætta dólgaðstiginum. Tað er frálíkt at so mong

børn eru við, og tey duga øll sera væl at prátta og spæla leiklutir sínar. Serliga stuttligt var at hoyra tann 5 ára gamla Trónd siga frá bókini *Vár og máni* í barnaútværpinum. Óheppið kortini at senda barnaútværp samstundis og sama kvøld sum barnasending er í SvF - SV vinnur. Talan er eisini um vanaaliga ella als onga sam-skipan, tá ið báðir ársins barnafilmir eru lagdir í forn-an karm. Í *Jólaevangeliinum* hjá Ellu Smith Clementsen ræður «rotuskógva»-roman-tíkkur, og prógvini um nútíð-ina hava onga uppákvæ, áttu helst ikki at verið har. Og vættar, eingin veit í grund-ini, hvussu tær siggja út, og er ikki nakað lætt sloppið at geva teimum ein so stereo-typan og handlískendan

Framhald á síðu 10